

Pijnherkenning bij katten

Katten zijn meesters in het verbergen van pijn. In de natuur is dat logisch: een gewonde kat die zwakte toont, wordt al snel als prooi gezien. Maar bij onze huiskatten betekent dit dat veel katten onopgemerkt pijn kunnen lijden. Soms weken, maanden of zelfs jaren. Het is daarom heel belangrijk dat eigenaren en professionals leren hoe je subtiele signalen van pijn bij katten kunt herkennen.

Waarom pijn bij katten vaak gemist wordt

In tegenstelling tot honden, laten katten met pijn niet snel blijken dat ze pijn hebben door bijvoorbeeld mank te lopen. Ze trekken zich juist terug, veranderen hun gedrag, of bewegen minder. Daardoor wordt pijn vaak onterecht geïnterpreteerd als ouderdom, eigenwijsheid of stress.

Een kat die zich terugtrekt, minder eet of zich anders gedraagt, heeft vaak pijn.

Hoe laat een kat pijn zien?

Hier zijn enkele gedragsveranderingen die kunnen wijzen op pijn:

- Minder springen of moeite met traplopen;
- Teruggetrokken gedrag of juist plotselinge agressie;
- Minder wassen of juist overmatig likken aan één plek;
- Verstopt zitten op ongebruikelijke plaatsen;
- Verminderde eetlust of meer morsen met voer;
- Minder interactie met mensen of andere huisdieren;
- Klachten bij tillen of aaien (bijv. bij de rug of buik);
- Onzindelijkheid (pijn bij in/uit de kattenbak stappen).

Bij chronische pijn, zoals bij artrose, kunnen deze signalen heel geleidelijk ontstaan en lang onopgemerkt blijven.

Door je kat jaarlijks of halfjaarlijks te filmen, kun je subtiele veranderingen in gedrag en beweging veel beter opmerken. Maak korte filmpjes van het (trap)lopen, spelen en van de kop als je kat rustig ligt maar niet slaapt. Zo kun je later vergelijken hoe soepel hij beweegt en of je verschil ziet in snorharen, stand van de bek etc.

In combinatie met je dagelijkse observaties (zoals hoe je kat springt, de kattenbak gebruikt of zich verzorgt) krijg je een completer beeld van zijn gezondheid. Kleine veranderingen kunnen namelijk wijzen op pijn of ongemak, vooral bij oudere katten. Een jaarlijkse of halfjaarlijkse 'checkvideo' helpt je die signalen op tijd te herkennen.

De Feline Grimace Scale

De Feline Grimace Scale (FGS) is een wetenschappelijk gevalideerd hulpmiddel voor het beoordelen van pijn bij katten, dat veranderingen in de gezichtsuitdrukking observeert. De schaal let op vijf eigenschappen: de positie van de oren, de stand van de ogen, de spanning in de snuit, de positie van de snorharen en de stand van het hoofd. Elke eigenschap wordt beoordeeld op een schaal van 0 (normaal) tot 2 (duidelijk afwijkend), wat leidt tot een totaalscore. Hoe hoger de score, hoe waarschijnlijker het is dat de kat pijn heeft.

De FGS is vooral nuttig bij acute pijn, maar kan ook een hulpmiddel zijn bij het herkennen van chronische pijn, bijvoorbeeld na een operatie of bij artrose.

Wanneer moet je ingrijpen?

Als je meerdere gedragsveranderingen ziet of als je kat hoog scoort op de Feline Grimace Scale, is het belangrijk om dit serieus te nemen. Neem contact op met je dierenarts. Pijn is altijd een reden tot actie, ook al lijkt je kat 'gewoon wat rustiger'.

De dierenarts kan beoordelen of pijnstilling, aanvullend onderzoek of een verandering in dieet of leefomgeving nodig is.

Pijnbestrijding = kwaliteit van leven

Pijn is niet 'iets waar een kat wel mee omgaat'. Onbehandelde pijn heeft een grote impact op het welzijn én gedrag van katten. Gelukkig zijn er tegenwoordig veel veilige en effectieve manieren om pijn bij katten te behandelen, zelfs bij chronische aandoeningen zoals:

- Gewrichtsproblemen zoals artrose;
- Tandproblemen;
- Nierziekte;
- Blaasontstekingen;
- Kanker of tumoren;
- Trauma of herstel na operatie.

Wat kun jij als eigenaar doen?

- Observeer je kat dagelijks: ken zijn normale gedrag, zodat je veranderingen sneller opmerkt;
- Let op kleine signalen: het zit vaak in details;
- Gebruik tools zoals de Feline Grimace Scale of een gedragsdagboek;
- Overleg met je dierenarts als je twijfelt.

Pijnherkenning bij katten vraagt om aandacht, geduld en een goed oog voor detail. Door bewust te kijken naar kleine veranderingen in gedrag en beweging, kun je veel betekenen voor het welzijn van je kat.

Blijf dus observeren, film af en toe, en vertrouw op je gevoel. Jij kent je kat het best! En merk je iets dat niet klopt? Wacht dan niet af, maar overleg met je dierenarts. Want een kat die zich goed voelt, beweegt vrijer, speelt meer en geniet zichtbaar van het leven.